

Vejledning

Indtastning af *Enesteministerialbøger* Danske kirkebøger før 1814

Indhold

Vejledning til enesteministerialbøger -----	s. 2
Vejledning til de enkelte felter i skabelonen -----	s. 4
Eksempler på Forside, bagside, tom m.v. -----	s. 7
Eksempler på indtastede kirkebogssider -----	s. 8

Vejledning til Enesteministerialbøger

Danske kirkebøger før 1814

Denne vejledning er udarbejdet for at sikre høj kvalitet i de indtastede dokumenter. Det er derfor vigtigt, at du følger den.

Har du spørgsmål til vejledningen, indtastningsportalen eller projektet kan du skrive til Rigsarkivet på crowd@rigsarkivet.dk.

Grundregler for indtastningen

Kilden indtastes som udgangspunkt på samme måde, som der står skrevet i den originale tekst, og med samme stavemåde samt store/små bogstaver. Du behøver altså ikke at ændre stavemåden til nutidig retskrivning eller rette fejlstavninger.

Da formålet med disse afskrifter er at gøre materialet lettere at søge i, og anvende til forskning, må du dog gerne tilpasse teksten til moderne retstavning, hvis det ikke ændrer forståelsen af den originale tekst betydeligt. Eksempler på dette fremgår i vejledningen til de enkelte felter.

Håndskriften i disse bøger vil ofte være vanskelig at læse. Oplever du at et dokument er for svært at tyde, kan du springe til det næste billede i serien ved at bruge "fortryd"-knappen (eller genvejstasten Ctrl+f).

Hvis du holder pause midt i indtastningen af en side, kan du gemme som kladde og senere vende tilbage til indtastningen under "Min profil".

Kladden ligger til dig på din profil i 24 timer, hvorefter den låses op, så andre – eller du selv – kan taste den færdig.

Er kilden ulæselig?

Er der et ord, borgsav eller tegn, du ikke kan tyde, så skriv i stedet ## (Shift+3): f.eks. Thork##sen eller Thorkild##

Alle obligatoriske felter skal udfyldes. Disse er markeret med en rød asterisk (*). Kan du ikke udfylde et obligatorisk felt, fordi der ikke står noget i originalen, sætter du i stedet et hak i boksen "Tomt felt" til højre for indtastningsfeltet.

Indtastning efter kirkelige handlinger

I dette projekt beskæftiger vi os med den ældste gruppe af kirkebøger: enesteministerialbøgerne. De kaldes sådan i daglig tale, fordi der ofte kun er dette ene eksemplar bevaret (modsat vor tids kontra- og hovedministerialbøger). Hver bog er unik og bærer præg af sognepræsternes særegne måde at føre optegnelser på – mange forskellige hænder, mange forskellige formater.

Fællesnævneren er dog, at der i hver bog gemmer sig utallige oplysninger om helt almindelige mennesker, fremtrædende enkeltpersoner – og alt derimellem. Livets vigtige kapitler – fra fødsel til familiestiftelse og død – er optegnet i disse gamle bøger, der tilsammen rummer oplysninger om (stort set) hele Danmarks befolkning fra ca. år 1650 og frem til vor tid.

Der er mange måder at arbejde med kilder som denne på. I dette projekt har vi valgt at inddele teksten i dens hovedbestanddele: de kirkelige handlinger. For hver kirkelig handling indsamles en række oplysninger, såsom år, dato, handlingstype og oplysninger om handlingens hovedperson. Resultatet bliver, med jeres hjælp, en lettere, søgbar indgang til et ellers stærkt utilgængeligt materiale.

Det er ambitionen løbende at anvende automatiske databehandlingsmetoder til at gøre disse bøger endnu lettere at søge i – f.eks. ved også at opdele enkelte kirkehandling i individuelle personregistreringer, hvor sammenhængen mellem forskellige personer fremgår.

Tak, fordi du med dine indtastninger er med til at gøre vores fælles historie søgbar og tilgængelig for alle.

Du ønskes en rigtig god tastelyst!

Vejledning til de enkelte felter i skabelonen

Indhold	Kommentar
Forside, bagside, tom m.v.	Er dokumentet ikke et kirkebogsopslag, men derimod en arkivæske, en tom side, en dublet eller andet irrelevant, markeres feltet "Ja". Herefter klikker du på "Gem" (eller genvejstasten Ctrl+G). Se eksempler på s. 7. OBS: Ingen felter udfyldes efter markering.
År	Indtast det år, hvor den kirkelige handling har fundet sted. Kan du ikke udlede året af originalen, markeres "Tomt felt".
Dato	Indtast kirkehandlingens dato så præcist som muligt. F.eks. 6. juni eller 3. Søndag efter Trinitatis. Du behøver ikke at oversætte den kirkelige dato til moderne datoformat i denne omgang. (Men du må gerne).
Fødsels eller dødsdato	Hvis kirkehandlingen beskriver personers fødsels, eller dødsdatoer indføres teksten i dette felt. Det samme gør sig gældende for vielser hvor forlovelsesdatoen er oplyst.
Kirkelig handling	Vælg fra listen hvilken kirkelig handling der er tale om. Optræder den kirkelige handling ikke på listen vælger du "Anden".

Hovedpersonens navn	Personens fulde navn(e) indtastes i dette felt. Hovedpersonen forstås her som den primære person, kirkehandlingen omhandler. • Ved dåb er hovedpersonen dåbsbarnet. (OBS: Døbte børn har ofte intet efternavn). • Ved Konfirmationer indtastes konfirmandens navn. • Ved vielser indtastes både brudens og brudgommens navne her. De to navne adskilles af komma (f.eks. : Svend Hansen, Maren Larsdatter.) • Ved begravelser indtastes afdødes navn.
Hovedpersonens alder	Hvis hovedpersonens alder er angivet, indtastes oplysningen i dette felt. Skriv hovedpersonens alder i nærmeste hele fyldte år. Du skal ikke runde hverken op eller ned. Er alderen under 1 år skrives 0. Skriv kun personens alder, hvis den er angivet direkte i kilden. Du må ikke beregne alderen ud fra evt. fødselsdato. Dåbsbørn tildeles dog som udgangspunkt altid alderen 0, med mindre anden alder er angivet i originalen. Kan alderen ikke opgøres i hele år, kan du vælge at skrive den fulde tekst i feltet "Indtasters bemærkninger".

Fritekst	I dette felt indtaster du hele kirkeboges beskrivelse af kirkehandlingen, så tæt på den originale ordlyd, som det er muligt. F.eks: <i>"Samme Dag blev Husmand Christen Pedersens og Hustroe Birgitte Larsdatters Søn døbt og kaldet Anders, fød d: 4de Oct. Baaret af Lars Jensens Hustroe. Faddere: Christen Larsen, Niels Larsen, degnen Hansen."</i> Ligesom de øvrige indtastningsfelter bliver alle oplysninger i dette fritekstfelt søgbare. Her kan du selv (eller andre) altså fremsøge oplysninger om andre personer, som er knyttet til hovedpersonen eller kirkehandlingen. For de fødte vil f.eks. forældre og faddere kunne findes her. Det er samme for tilfældet for forældre, forlovere og vidner til de viede, eller efterladt familie til de afdøde. Dette felt kan også bruges til at gengive levnedsskildringer, som ofte kan indeholde vigtige optegnelser om afdødes liv.
Indtasters bemærkning	Har du bemærkninger til indtastningen, f.eks. rettelser af stavemåder, et føde- eller giftenavn eller fejl, kan du skrive dem her.

Eksempler på Forside, bagside, tom m.v.

In EnglishUopfyldte ønsker

Indtastningsvejledning
Vi taster kilder i Rigsarkivet

Forside, bagside, tom mv. ☐ Nej ☒ Ja

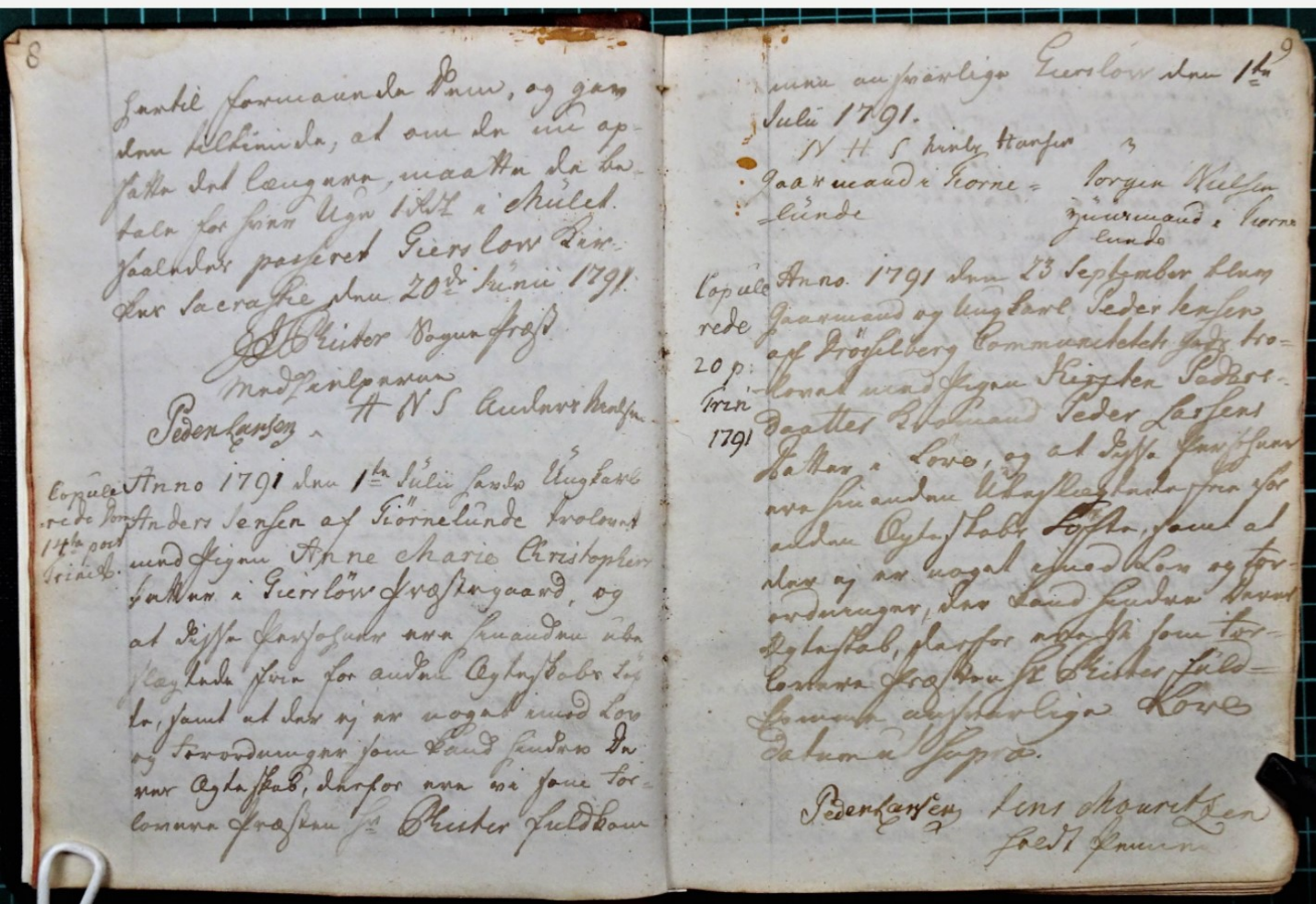
Indgiv ønske

AfvisGodkendFortrydKladdeGem

Eksempler på indtastet kirkebogsside

Enesteminiærbog > FKVD 1789 - FKVD 1817 > 4290903

Eksempler på indtastet kirkebogsside

Forside, bagside, tom mv. ☒ Nej ☐ Ja

Kirkelige handlinger

^ 1791, 20. juni

* År ?

1791

☐ Tomt felt

* Dato ?

20. juni

☐ Tomt felt

Fødsels eller dødsdato ?

* Kirkelig handling ?

Anden

☐ Tomt felt

* Hovedpersonens navn ?

Ole Mortensen, Zidse Nielsdatter

☐ Tomt felt

Hovedpersonens alder ?

* Fritekst ?

hertil formanede dem, og gav dem tilkiende, at om de nu opsatte det længere, maatte de betale for hver uge 1 Rdl i Mulkt.
Saaledes passeret Giersløv Kirke Sacrastie, den 20. juni 1791.
Sign. Phister, sognepræst, medhielperen, Peder Larsen, Anders Nielsen.

☐ Tomt felt

Indtasters bemærkning ?

↑

↓

🗑

^ 1791, 1. juli

* År ?

1791

☐ Tomt felt

* Dato ?

1. juli

☐ Tomt felt

Fødsels eller dødsdato ?

* Kirkelig handling ?

Trolovelse

☐ Tomt felt

* Hovedpersonens navn ?

Anders Jensen, Anne Marie Christophersdatter

☐ Tomt felt

Hovedpersonens alder ?

* Fritekst ?

Anno 1791 den 1 Juli havde ungkarl Anders Jensen af Tjørnelunde trolovet med pigen Anne Marie Christophersdatter i Giersløv Præstegaard. Forlovere: Niels Hansen, gårdmand i Tjørnelunde, Jørgen Nielsen, husmand i Tjørnelunde.

☐ Tomt felt

Indtasters bemærkning ?

+ sædvanlig tekst

↑

↓

🗑

Eksempler på indtastet kirkebogsside

^ 1770, 8 februar

* År

1770

Tomt felt

* Dato

8 februar

Tomt felt

Fødsels eller dødsdato

* Kirkelig handling

Dåb

Tomt felt

* Hovedpersonens navn

Johanne Magrethe Andersdatter

Tomt felt

Hovedpersonens alder

0

* Fritekst

Dom Septuages. d. 11 februar, Anders Møller og kone, Ana Magrethe Olsdatter en datter til daaben, kaldet Johanne Magrethe, foed torsdag d 8 huj. Sørens Thaastrups kone bar barnet og Poul Ladefogeds kone stoed hos. Faddere vare Peder Boyesen, Søren, Niels Møllers søn, Niels Thaastrup og Ana Kirstine Pfluges stiftatter.

Tomt felt

Indtasters bemærkning

^ 1770, Mariæ bebudelsesdag

* År

1770

Tomt felt

* Dato

Mariæ bebudelsesdag

Tomt felt

Fødsels eller dødsdato

* Kirkelig handling

Introduktion

Tomt felt

* Hovedpersonens navn

Ana Magrethe Olsdatter

Tomt felt

Hovedpersonens alder

* Fritekst

Introduceret

Tomt felt

Indtasters bemærkning

^ 1770, 11 februar

* År

1770

Tomt felt

* Dato

11 februar

Tomt felt

Fødsels eller dødsdato

* Kirkelig handling

Dåb

Tomt felt

* Hovedpersonens navn

Lars Peter Lorentzen

Tomt felt

Hovedpersonens alder

0

* Fritekst

Onsdagden d 14 februar muurmester Lorentz Bernstein og kone Maren Nielsdatter paa Bierget en søn til daaben kaldet Lars Peter, fød søndagen d 11. hujus. Madm Niels Palludan bar barnet og Johan Bernsteens kone stoed hos. Faddere vare: Sr. Frydendahl, Monsr. Jens Woller Vorndran, Jomfrue Karen Bech og ## Colbreth

Tomt felt

Indtasters bemærkning